

พุทธปรัชญาเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรม

นายปรีชา คุณาวุฒิ

001666

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษร ศาสตร์มหาบัณฑิต

แผนกวิชาปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

I 165047 20

THE BUDDHIST DOCTRINE OF KARMA AND ITS RESULTS

Mr. Prija Kunawuthi

ศูนย์วิทยทรัพยากร
กองส่งเสริมงานวิชาการ
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Philosophy

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พุทธปรัชญาเรื่องกรรมและการไถ่ผลของกรรม

โดย

นายปรีชา คุณาวุฒิ

แผนกวิชา

ปรัชญา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ณ รั้งมี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

(Signature)

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(Signature)

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์)

(Signature)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิรติ บุญเจือ)

(Signature)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ณ รั้งมี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   พุทธปรัชญาเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรม

ผู้นิพนธ์   นายปรีชา คุณาวุฒิ

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ฦ รังษี

แผนกวิชา   ปรัชญา

ปีการศึกษา   2521

บทคัดย่อ

ทฤษฎีเรื่องกรรมมีเค้าเริ่มจากทฤษฎี "ฤตะ" ในพระเวท ต่อมาจึงได้นำมาใช้อธิบายในแง่ศีลธรรม และได้เป็นที่ยอมรับกันอยู่ในอุปนิษัท เมื่อพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นก็รับรองเรื่องกรรม และได้นำมาอธิบายไว้อย่างละเอียดพิสดาร ซึ่งเราอาจอธิบายหลักของพระพุทธศาสนาในสนใจความสำคัญทั้งหมด ได้ด้วยคำว่า "กรรม" เพียงคำเดียวได้ทั้งในปริยายเบื้องสูงและเบื้องต่ำ ด้วยเหตุนี้ พระพุทธศาสนาจึงได้ชื่อว่า "กรรมวาท" ซึ่งตรงกันข้ามกับ "อกิริยวาท" อันเป็นลัทธิที่เกิดขึ้นเป็นฝ่ายตรงกันข้ามในสมัยพุทธกาล ซึ่งไม่เข้าใจในหลักของกรรม

มติของกรรมของพระพุทธศาสนานั้น แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ กรรมตามอรรถาธิบายในพระสูตร และกรรมตามอรรถาธิบายในอรรถกถา แต่ก็มีได้หมายความว่าทั้งสองประเภทนี้จะแตกต่างกัน แท้จริงเป็นการขยายความซึ่งกันและกันเท่านั้น มติในพระสูตรแบ่งกรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ กรรมดำมีวิบากดำ กรรมขาวมีวิบากขาว กรรมทั้งดำทั้งขาวมีวิบากทั้งดำทั้งขาว และกรรมไม่ดำไม่ขาวมีวิบากไม่ดำไม่ขาว ซึ่งก็เป็นการแบ่งโดยอาศัยธรรมชาติของกรรมคือและกรรมชั่ว หรือทั้งไม่ดีไม่ชั่วเป็นเกณฑ์ แต่มติในอรรถกถาได้นำเอามติในพระสูตรที่กระจัดกระจายอยู่ตามที่ต่าง ๆ มาสรุปไว้เป็นหลักเกณฑ์เสียใหม่ เพื่อ

อธิบายปรากฏการณ์ของกรรมที่ส่งผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มติในอรรถกถาจึงแบ่งกรรมออกเป็น 3 ประเภท รวม 12 ชนิด คือ กรรมที่ส่งผลตามเวลา (4) กรรมที่ส่งผลตามน้ำหนัก (4) และกรรมที่ส่งผลตามหน้าที่ (4)

เรื่องของกรรมมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการอธิบายจริยศาสตร์ คือ เราจะตัดสินการกระทำว่าดีหรือชั่วได้จากหลักของกรรม และการรู้เรื่องกรรมอย่างแจ่มแจ้งก็จะทำให้เลือกกรรมของตนใหม่ได้ ในแง่หนึ่งมนุษย์ถูกกรรมกำหนด แต่ในอีกแง่หนึ่งมนุษย์ก็สามารถทอนกำลังของกรรมเก่าด้วยกรรมที่กระทำใหม่ได้ กล่าวให้กระชับก็คือ มนุษย์มีเสรีที่จะเลือกกรรมใหม่ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกรรมเก่าอันไม่พึงประสงค์ได้

ทฤษฎีกรรมตามมติของพระพุทธศาสนา ไม่ใช่เป็นทฤษฎีลอย ๆ ซึ่งใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ กรรมเป็นกฎสากลของชีวิตทั้งหมด ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งสามารถยืนยันว่าจะต้องได้รับผลอันเหมาะสมที่คิดเทียบกับกรรมที่ใดกระทำเอาไว้ หลักเรื่องกรรมของพระพุทธศาสนามีข้อเสนอฐานสำหรับอธิบายศีลธรรม เหมือนอย่างสมมติฐานในเหตุผลทางปฏิบัติของคานท์ แต่เป็นหลักหรือเป็นกฎที่เป็นจริงซึ่งยืนยันผลว่าจะต้องได้รับมาจากอดีต และก็จะต้องได้รับอีกในอนาคต ความประเภทของกรรมที่บุคคลได้กระทำลงไปอย่างแน่นอน

ระบบของกรรมตามมติของพระพุทธศาสนา จึงสมบูรณกว่าระบบของกรรมเดิมตามมติของพราหมณ์ ทั้งนี้เพราะได้ให้กฎเกณฑ์ในการอธิบาย ใดทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างชัดเจนอยู่ในตัวเอง โดยไม่ต้องอาศัยเทพเจ้าเป็นผู้พิทักษ์กฎแห่งกรรมแต่อย่างใด นอกจากนี้ ยังให้ความอบอุ่นใจและความมั่นใจ ได้ดีกว่าทฤษฎีจริยธรรมอื่น ๆ ที่ยืนยันได้แต่เพียงปัจจุบันชาติ เพราะพระพุทธศาสนายืนยันผลว่าจะต้องได้รับแน่นอนไม่ชาตินี้ก็ชาติหน้า และยิ่งไปกว่านั้น เรายังสามารถสร้างสรรค์ชีวิตของเราใหม่ได้ตามกฎหมายแห่งกรรมอีกด้วย.

9

THESIS TITLE   The Buddhist Doctrine of Karma and Its Results
NAME   Mr. Prija Kunawuthi
THESIS ADVISOR   Dr. Sunthorn Na-Rangsi
DEPARTMENT   Philosophy
ACADEMIC YEAR   1978

ABSTRACT

The source of karmic theory can be traced back to the ancient concept of "Rta" in the Veda. This concept later on gradually developed and was applied into the moral realm and then generally accepted in the Upanisads. As soon as Buddhism was firmly established, it appeared that the Buddha recognized this concept in some aspect and also elaborated it in detail. In a sense, we may say that the essential core of Buddhism can be summed up by this concept or in other words by the very word "karma" both in Metaphysical and ordinary level of senses. So Buddhism may be called "Karma-Vāda," which is diametrically opposite to "Akiriya-Vāda," the doctrine existing at that time.

The Buddhist concept of karma can be derived from two sources: the one as exposed in Suttanta Texts and the other as explained in the commentary. This does not mean that both are different in their essence, but they are complement to each other instead. According to Suttanta, the karmas are of four kinds:

(1) black karma having black result, (2) white karma having white result, (3) black and white karma having black and white result, and (4) neither-black-nor-white karma having neither-black-nor-white result. In the commentary, the commentator tries to gather the various concepts scattered in the Suttanta and put into a systematic theory, the purpose of which is to make it more coherent and comprehensible. This is the reason why we find the twelve kinds of karmas in three groups, namely (1) karma characterized by time, (2) karma characterized by force, and (3) karma characterized by function.

We find that the theory of karma plays the vital part also in the Buddhist ethics. This is because the moral judgement of good and evil is based on the karmic theory in toto, or in other words, a man can make a new and careful choice because of his knowledge of right and wrong karma. Again, it can be said that in some aspect, a man at present is determined by his previous actions, but his past unwholesome karma can be weakened to some extent by his new meritorious karma. Suffice it to say here that any man has the freedom to make his suitable and new way of life opposite to the past undesirable one.

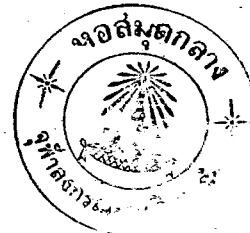
The Buddhist karmic theory is not a mere fantastic theory for the purpose of explaining phenomena. According to Buddhism, karma is the universal law, not related only to the time whether the past, the present or the future. This law expounds always that the doer must obtain his result inexorably and properly. The

Buddhist teaching, therefore, is not the hypothesis only for the sake of moral explanation as it is said in Kant's Practical Reason, but it is the actual principle or law which says nothing but the fact that every kind of the present results grow from the soil of the past karmas and from the present they must be reaped again in future surely and inevitably.

As it is seen from the above mentioned, the Buddhist karmic theory is more complete than the same theory in Brahmanism. The reason for this, is that Buddhism lays down the autonomous principle for the explanation both in the present and in the future. This law can function independently without the interference of the Absolute God, and it consoles the heart of all men better than the moral theory which is limited only to the present. This is because the Buddhist karmic theory confirms that the results of karma must be reaped whether in this life or in the next life and above all it says that a man is the architect of his own future.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุนทร ฅ รังษี ที่ได้สละเวลาและมีความเห็นคเห็น้อยเป็นอย่างยิ่ง ในการควบคุม
การวิจัย และช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง ผู้วิจัยขอ
กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์ และผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ กิรติ บุญเจือ ผู้ให้การศึกษอบรมวิชาปรัชญาแก่ผู้วิจัย จนทำให้มีความ
รอบรู้สามารถทำการวิจัยได้ตามหัวข้อของวิทยานิพนธ์นี้

อนึ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิตร เกกวิสิษฐ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พุทพรวณ
หงส์พยุหะ ได้ให้ความรู้และคำแนะนำบางประการที่มีคุณค่ายิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยสำนึกในพระคุณของนายตำรวจ เหล่าบุญมี ผู้บังคับบัญชาของ
ผู้วิจัย ท่านผู้นี้ สมัยที่ยังมีชีวิตอยู่ ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลืออื่น ๆ ด้วยก็ จนมี
ผลทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ในที่สุด.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปรีชา คุณาวุฒิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิติกรรมประกาศ	ข
บทที่	
1. บทนำ	1
2. แนวความคิดเรื่องกรรมในปรัชญาอินเดีย	7
ก. ทรรศนะเรื่องกรรมในปรัชญาพระเวทและอุปนิษัท	7
ข. ทรรศนะเรื่องกรรมในปรัชญาเซน	15
ค. ทรรศนะของพระพุทธศาสนาที่มีต่อระบบในจารีต	19
ง. ทรรศนะของพระพุทธศาสนาที่มีต่อนิครนถ	23
3. พุทธปรัชญาเรื่องกรรมในพระไตรปิฎก	27
ก. ประเภทของกรรม 4 ประเภท	27
ข. กรรมที่ให้ผลและกรรมที่ไม่ให้ผล	34
4. พุทธปรัชญาเรื่องกรรมในอรรถกถา	40
ก. กรรมที่แบ่งตามเวลาการให้ผล	41
ข. กรรมที่แบ่งตามกำลังของการให้ผล	43
ค. กรรมที่แบ่งตามหน้าที่	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. กรรมและการให้ผลของกรรม	50
ก. กรรมและการเกิดใหม่	51
ข. ภพหรือภูมิอันเนื่องด้วยกรรม	54
ค. กรรมกับเสรีภาพของมนุษย์	54
ง. หลักฐานการยืนยันเรื่องผลของกรรม	57
6. หลักคำสอนเรื่องกรรมในฐานะเป็นพื้นฐานแห่งพุทธจริยศาสตร์	62
ก. มาตรฐานหรือเกณฑ์ของการกระทำต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม	62
ข. การละทิ้งคำสวดอ้อนวอน ซึ่งถือว่าเป็นทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ตามที่มุ่งหวังไว้	66
ค. การช่วยตนเองซึ่งเป็นวิถีธรรมชาติ	70
ง. ความพยายามช่วยตนเองเพื่อบรรลุความสูงส่งทางจิต	72
จ. การขจัดความชั่วด้วยคุณงามความดี	74
ฉ. การสร้างสมคุณงามความดีตามหลักพระพุทธานุชาต	79
ช. คุณประโยชน์ของความเชื่อในกฎแห่งกรรม	84
7. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	97
ประวัติการศึกษา	102